

Spoštovana ga. poslanka, spoštovani g. poslanec,

Tedensko vas seznanjamo s problematiko novel dveh zakonov: gradbenega zakona (GZ-1) in zakona o javnih naročilih (ZJN-3B). Tokrat vam želimo predstaviti, komu koristi umetno ustvarjen spor med arhitekti in gradbinci?

»**Novela GZ-1 je bitka za denar, moč in vpliv v družbi.** Obstoječi GZ je arhitekturi kot panogi, skupaj s trenutno konjunkturo, prinesel boljši položaj in rezultate v prostoru, ki kažejo pozitiven trend. Predvsem pa je prinesel sporočilo, da **pri gradnji morajo sodelovati arhitekti in da je to dolgoročno v dobro vseh.** A nekatere iz vrst gradbenikov je proces motil od samega začetka. Natančneje, kolege iz treh ali štirih velikih inženirskih podjetij, v nizkem štartu pripravljenih na **manjšanje pomena arhitekture** in delitev milijardnega postkoronskega paketa za okrevanje in odpornost, ki bi jim prava zakonska podlaga pomenila jagodo na torti. Pa ne da bi doslej ravno travo jedli – za primerjavo, **daleč najbolj uspešen arhitekturni biro je imel v letu 2019 skoraj desetkrat manjši promet kot ena bolj uspešnih (in strokovno nesporno kompetentnih) inženirskih firm.** Kar pa očitno ni dovolj. »(Aleš Vrhovec v članku Boj na požiralniku v Sobotni prilogi 20.2.2021)

Viadukt Črni Kal je primer zglednega sodelovanja med arhitekti in inženirji na infrastrukturnem objektu. Odgovorni projektant je bil inženir Marjan Pipenbaher, ob sodelovanju arhitekta Janeza Koželja.

»Razvnel se je umetno ustvarjen spor med arhitekti in gradbeniki, ki se na videz vrti okoli vprašanja “**Kdo lahko vodi projekt?**”. Če zadevo pobliže analiziramo, hitro ugotovimo, da **gre za delitev denarja in s tem tudi vpliva na projektu.** Zdi se, da nekaj močnih projektantskih hiš v navezi z izvajalci in aktualno prostorsko politiko zapira trg, tudi s prisvajanjem referenc. Tisti, ki dobi projekt in drži pogodbo, odloča, kdo bo delal in kdo ne bo delal (ter za koliko).« [\(Damjan Bradač v članku Komu koristi umetni spor med arhitekti in gradbinci.\)](#)

Manjšanje pomena in vrednosti dela arhitektov in kakovostne arhitekture pomeni nevarno ogrožanje kakovosti javnega prostora. Namreč: »**Interes javnosti in uporabnikov stavbe po kakovostni ureditvi prostora je pogosto v nasprotju z interesom investitorja po povečanju donosnosti projekta**“, je opozoril Tomaž Krištof, predsednik ZAPS.

In še: »Če bi pri gradnji vrtca prevladoval interes **gradbenega inženirja**, bi pri presoji, kakšen je najboljši vrtec, dal prednost tistim vprašanjem, ki jih v celoti obvladuje, denimo **gradbeni stabilnosti, izbiri materialov in ekonomski učinkovitosti**,« je ponazoril dekan fakultete za arhitekturo, Matej Blenkuš. »**Arhitekt** pa bi več pozornosti namenil **kakovosti bivanja v vrtcu, razporeditvi prostorov in vplivu novogradnje na okolico.**«

Tudi pri zasnovi Nordijskega centra Planica so sodelovali tako inženirji kot arhitekti. Arhitekti iz birojev: Abiro, Stvar d.o.o., Blaž Babnik Romaniuk, Klemen Kobal, Matej Blenkuš in Miloš Florijančič so sodelovali s krajinskimi arhitekti iz Studio AKKA, Ana Kučan, Luka Javornik, odgovorni projektant konstrukcij skalalnic in stolpov je bil prof. dr. Vojko Kilar, geotehnik: prof. dr. Janko Logar, tehnologija skalalnic: Klemen Kobal (olimpijske skalalnice) in Janez Gorišek (letalnica).

Če želimo **ohraniti kvaliteto prostora in arhitekturno stroko** je nujno, da **projekt za stavbe vodi arhitekt.** **Pomembnost in nujnost arhitektove vloge** nazorno prikazuje nov okoljski, gospodarski in kulturni projekt **Evropske unije Novi Bauhaus**, ki na vodilno mesto postavi arhitekto, ki razvijajo tako estetske kot funkcionalne standarde in **združujejo trajnost z dobrim oblikovanjem.** [Več v članku Mateja Zwitterja Podrejanje arhitekture.](#)

Zato vas, spoštovana ga. poslanka / g. poslanec, pozivamo, da se zavzamete, da gradbeni zakon ohrani nespremenjeno vlogo arhitekta in, da zakon o javnem naročanju ohrani postopek javnega arhitekturnega natečaja.

[View this email in your browser](#)

Svoje razmišljanje nam lahko posredujete na:
zenskevarhitekturi@zaps.si

You can [update your preferences](#) or [unsubscribe from this list](#).